

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

آئین نامه «ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی مؤسسه های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و غیردولتی» که در جلسه ۷۷۶ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می شود:

کلیات

امروزه رقابت بین کشورها برای کسب جایگاه برتر فرهنگی - سیاسی و تصاحب سهم اقتصادی بیشتر در مناسبات متکثر، متنوع و پرشتاب جهانی، آن ها را ناگزیر به تقویت علم و فناوری به منظور گسترش حوزه نفوذ و اقتدار ملی خود کرده است. در پهنه این رقابت جهانی، ایران اسلامی نیز امکانات، ظرفیت ها و فرصت های موجود و اندیشمندان و نخبگان خود را به کار گرفته است تا قله های علمی را فتح و از مرزهای دانش عبور کند. در چنین شرایطی، نقش اعضای هیأت علمی دانشگاه ها، مراکز علمی و تحقیقاتی، حوزه علمیه و دیگر مراکز علمی - فرهنگی، در نیل به این آرمان مقدس، مؤثر و انکارناپذیر است؛ آرمانی که تحقق آن تنها از رهگذر برنامه ریزی جامع و همسو با سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه های علم و فناوری، سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، برنامه های توسعه کشور و نیز ارزشیابی مستمر و مداوم، به منظور پویایی و حفظ سطح مطلوب علمی - فرهنگی امکان پذیر است.

در کنار اهمیت و ضرورت چنین رویکردی، که به خودی خود زمینه ساز توسعه پایدار و همه جانبه است؛ بازنگری اساسی در نظام ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری مستلزم انگیزه ای درخور و عزمی جدی بود تا آئین نامه ای با هدف هدایت فعالیت های اعضای هیأت علمی به مثابه نیاز بنیادین جامعه دانشگاهی کشور تدوین شود.

در این آئین نامه بر دستیابی به اهداف مهم زیر تأکید شده است:

۱. حفظ، تقویت و توسعه توأمان فرهنگ اسلامی و توان علمی (آموزشی، پژوهشی و فناوری) دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور؛
۲. تأمین نیازهای علمی و فناوری کشور به منظور حفظ و ارتقای دستاوردهای انقلاب اسلامی در حوزه های مختلف فرهنگ، سلامت، اقتصاد، تجارت، صنعت و کشاورزی؛
۳. آموزش نیروی انسانی مورد نیاز کشور براساس اهداف برنامه های توسعه ای و آمایش سرزمینی و اصلاح هرم اعضای هیأت علمی دانشگاه ها؛
۴. اصلاح و تغییر بنیادین نظام ارزیابی اعضای هیأت علمی براساس اصول زیر:

الف) ایجاد پویایی و نشاط در امر آموزش و تقویت انضباط محیط آموزشی به منظور تربیت نیروی انسانی منضبط، متعهد و متخصص؛
ب) تقویت و توسعه تحقیق و پژوهش، با ارج نهادن به پژوهش‌های بنیادین، کاربردی و توسعه‌ای که با هدف تأمین نیازهای علمی، فناوری، صنعتی و سلامت در کشور، با نگاهی آینده‌پژوهانه تنظیم شده باشد؛
ج) توجه ویژه به هدایت فعالیت‌های پژوهشی و فناورانه اعضای هیأت علمی با هدف شکل‌گیری و تحقق نسل سوم دانشگاه‌ها و توسعه علم مبتنی بر تولید ثروت و کارآفرینی؛
د) توجه ویژه به زبان فارسی؛
ه) ایجاد امکان تصویب ضوابط داخلی برای مؤسسه‌های دارای هیأت ممیزه به منظور اجرای مأموریت‌های مؤسسه.

اختصارات

۱. وزارتین: وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲. وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۳. وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۴. نهاد: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
۵. مؤسسه: دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و غیردولتی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی «وزارتین» یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط باشند.
۶. آئین‌نامه: آئین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی
۷. حوزه علمیه: مراکز آموزشی و پژوهشی حوزوی که بر اساس مجوز شورای عالی حوزه‌های علمیه مجاز به فعالیت و صدور مدرک تحصیلی حوزوی‌اند.
۸. دستگاه اجرایی: وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، مؤسسه‌ها یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و همچنین کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است و مصادیق آن به تأیید هیأت امنای «مؤسسه» می‌رسد.
۹. مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی: واحد سازمانی مشخصی که استقلال حقوقی دارد؛ با تصویب مجلس شورای اسلامی یا سایر مراجع ذی‌صلاح ایجاد شده است یا می‌شود و بیش از ۵۰٪ بودجه سنواتی آن از محل منابع غیردولتی تأمین می‌شود و انجام وظایف و خدمات عمومی را عهده‌دار است.
۱۰. عضو هیأت علمی: هر یک از اعضای هیأت علمی آموزشی یا پژوهشی که براساس ضوابط و مقررات «وزارتین» به استخدام «مؤسسه» درآمده‌اند.

تعاریف

۱. تدوین کتاب: گردآوری مطالب یا داده‌های هدفمند و منسجم از منابع مختلف در یک مجموعه
۲. تألیف کتاب: ساماندهی مجموعه‌ای از داده‌های علمی و نظریات پذیرفته شده براساس تحلیل یا ترکیب مبتکرانه که معمولاً با نقد یا نتیجه‌گیری همراه است.
۳. تصنیف کتاب: تدوین مجموعه‌ای که حداقل ۲۰٪ آن را دیدگاه‌های جدید و نوآوری‌های علمی نویسنده/نویسندگان تشکیل دهد و با تحلیل یا نقد دیدگاه‌های دیگران در یک موضوع مشخص همراه باشد؛ اگر چه قبلاً آن‌ها را در مقاله‌های خود منتشر کرده باشد.
۴. تصحیح انتقادی کتاب: معرفی نسخه بدل‌های موجود در جهان؛ تشخیص صحیح‌ترین و نزدیک‌ترین نسخه به زمان حیات مؤلف؛ به‌کارگیری روش تحقیق؛ شرح و توضیح مستندات متن؛ ذکر مأخذ و منابع استفاده شده با استناد به شواهد و کتاب‌شناسی آن‌ها؛ تکمیل نواقص، چه در عبارت و چه در محتوا و داوری، در بهترین برداشت و نظایر آن.
۵. نشریه علمی معتبر: نشریه علمی معتبر اعم از نشریه علمی معتبر داخلی و خارجی است. نشریه علمی معتبر داخلی نشریه‌ای (کاغذی یا الکترونیکی) است که دارای درجه علمی-پژوهشی یا علمی-ترویجی از یکی از وزارتین یا شورای عالی حوزه‌های علمیه باشد. نشریه علمی معتبر خارجی نشریه‌ای (کاغذی یا الکترونیکی) است که معاونت پژوهشی و فناوری وزارتین درجه اعتبار آن را تعیین می‌کند.
۶. همایش علمی معتبر: همایشی که در آن پس از ارائه مقاله‌های داوری شده، حاضران به نقد و بررسی یا پرسش و پاسخ درخصوص هر مقاله می‌پردازند. در این نوع همایش صرفاً مقاله‌های علمی (بنیادی، کاربردی، توسعه‌ای یا فناوری) عرضه می‌شود.
۷. نمایه معتبر: مشتمل بر نمایه‌های معتبر ملی و بین‌المللی که معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت یا هیأت ممیزه مؤسسه‌های تحت نظارت وزارت علوم مقبولیت آن‌ها را تأیید کرده باشد.
۸. مقاله پراستناد^۱: مقاله‌ای که با توجه به موضوع تخصصی دارای استنادهایی بیش از تعداد مشخصی در گزارش نمایه معتبر باشد. مبنای تعیین مقاله‌های پراستناد برای هیأت علمی شاغل در مؤسسه‌های تحت نظارت وزارتین، گزارش نمایه ESI^۲ است.
۹. مقاله داغ^۳: مقاله‌ای که متناسب با هر رشته دارای استنادهایی بیش از تعداد مشخصی در گزارش نمایه معتبر در دو سال قبل از سال مرجع باشد. مبنای تعیین مقاله‌های داغ برای هیأت علمی شاغل در مؤسسه‌های تحت نظارت وزارتین، گزارش نمایه ESI^۳ است.

۱. Highly cited Paper

۲. Essential Science Indicators

۳. Hot Paper

۱۰. نظریه: مجموعه‌ای از مفاهیم، تعاریف، قضایا و پیشنهادها که به منظور تبیین و پیش‌بینی ایده‌ها یا حقایق فراهم می‌شود.
۱۱. خلاقیت: فرآیندی که در آن فرد خلاق با نگرشی نو به ماهیت موضوعی خاص و پردازش تازه آن به تشریح، برداشت، برقراری ارتباط و کشف نادانسته‌ها می‌پردازد.
۱۲. نوآوری: تحقق بخشیدن، عینی کردن و ارائه نتایج خلاقیت که به صورت عرضه مفهوم، تعریف قضیه یا پیشنهادی جدید (معمولاً در قالب مقاله علمی، طراحی محصول یا خدمتی جدید) ظهور می‌کند.
۱۳. پیوست فرهنگی: سند مشتمل بر مطالعات کارشناسی مبین پیش‌بینی پیامدهای فرهنگی و اعمال الزامات و استانداردهای مربوط در انواع طرح‌ها، تصمیم‌ها و اقدام‌های کلان اقتصادی، بهداشتی-درمانی، سیاسی، حقوقی-قضایی، اجتماعی و فرهنگی متناسب با مقتضیات و شرایط جامعه.
۱۴. کرسی نقد و نظریه‌پردازی: نشستی که برای ارزیابی یک نظریه، نوآوری، نقد و مناظره در حوزه‌های علوم به‌ویژه علوم انسانی و معارف اسلامی زیر نظر هیأت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره و براساس ضوابط و مقررات آن هیأت در مراکز علمی برگزار می‌شود.

ماده ۱- فعالیت‌های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی

مجموعه‌ای از فعالیت‌های عضو هیأت علمی که مؤید آمیختگی علم و اخلاق اسلامی و مبتنی بر تقویت و ترویج باورهای اعتقادی، مذهبی و ملی و مطابق با قانون اساسی و ارزش‌های انقلاب اسلامی است. این فعالیت‌ها عبارتند از:

جدول شماره ۱- امتیازهای قابل محاسبه از فعالیت‌های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی اعضای هیأت علمی

«مؤسسه»

بند	موضوع	حداکثر امتیاز در واحد کار یا نیم‌سال	حداکثر امتیاز در هر موضوع	حداقل امتیاز لازم در هر دوره ارتقا
۱	تدوین کتاب، مقاله و تولید اثر بدیع و ارزنده هنری با رویکرد اسلامی در حوزه‌های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی	تا ۴		
۲	تهیه و تدوین پیوست فرهنگی برای فعالیت‌ها و همکاری‌های مؤثر در اجرای امور فرهنگی براساس سیاست‌های کلی برنامه‌های پنج‌ساله توسعه و سیاست‌های شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی	تا ۳		
۳	مشاوره فرهنگی یا همکاری مؤثر با تشکل‌های قانونمند دانشجویان، اعضای هیأت علمی، طلاب و نهادهای فرهنگی فعال در مؤسسه یا حوزه علمیه به منظور ترویج فعالیت در حوزه فرهنگ	تا ۲		

بند	موضوع	حداکثر امتیاز در واحد کار یا نیم سال	حداکثر امتیاز در هر موضوع	حداقل امتیاز لازم در هر دوره ارتقا
۴	استاد مشاور فرهنگی با حکم معاون فرهنگی مؤسسه یا معاون فرهنگی بنیاد ملی نخبگان و تأیید مؤسسه محل خدمت	هر نیم سال تا ۰/۷	۵	
۵	مسئولیت پذیری در اصلاح و هدایت نگرش های مطلوب فرهنگی و مشارکت یا انجام فعالیت های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی و یا عناوین مشابه برای کلیه اقسام دانشگاهی (دانشجویان، اساتدان و کارکنان) با کسب موافقت مؤسسه محل خدمت	۴ تا ۸	۸	
۶	استمرار در تقید و پایبندی به ارزش های دینی، فرهنگی، ملی، انقلابی و صداقت و امانت داری با تأیید کمیسیون تخصصی ذی ربط	-	۵	
۷	کسب جوایز فرهنگی (در زمینه ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، مسئولیت های فرهنگی و ...)	هر مورد تا ۲	۸	
۸	طراحی و مشارکت فعالانه در برگزاری کرسی های آزاداندیشی، نقد و نظریه پردازی با تأیید مرجع ذی صلاح	۱ تا ۲	۶	
۹	شرکت در کارگاه های دانش افزایی و توانمندسازی اعضای هیأت علمی در زمینه های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی با ارائه گواهی معتبر (ماده «۳» آئین نامه طرح دانش افزایی و توانمندسازی اعضای هیأت علمی مصوب جلسه ۱۷۴ شورای اسلامی شدن دانشگاه ها و مراکز آموزشی)	به ازای هر ۱۶ ساعت آموزش ۲ امتیاز	۱۰	

بند	موضوع	حداکثر امتیاز در واحد کار یا نیم سال	حداکثر امتیاز در هر موضوع	حداقل امتیاز لازم در هر دوره ارتقا
۱۰	برگزاری نمایشگاه آثار و کارگاه هنری با رویکرد فرهنگی - اسلامی ایرانی	۲ تا	۵	-
	حداقل امتیاز لازم از بندهای ۱ الی ۱۰			۱۰
	حداکثر امتیاز قابل قبول از بندهای ۱ الی ۱۰		۳۰	

تبصره ۱: به منظور بررسی و تعیین امتیازهای فرهنگی، تربیتی و اجتماعی اعضای هیأت علمی، در هر مؤسسه کمیسیون فرهنگی با ترکیب زیر تشکیل می شود:

۱. رئیس مؤسسه به عنوان رئیس کمیسیون
۲. رئیس نهاد در مؤسسه (در مؤسسه های فاقد نهاد، نماینده نهاد استان)
۳. معاون فرهنگی یا دانشجویی - فرهنگی و یا عناوین مشابه به عنوان دبیر کمیسیون
۴. معاون آموزشی / پژوهشی حسب مورد در مؤسسه های آموزشی / پژوهشی
۵. یک نفر عضو هیأت علمی با حداقل مرتبه دانشیاری به انتخاب هیأت اجرایی جذب مؤسسه (در مؤسسه های فاقد هیأت اجرایی جذب، نماینده هیأت اجرایی جذب استان) و تأیید رئیس مؤسسه

تبصره ۲: اعضای کمیسیون در نخستین جلسه، آئین نامه داخلی را در چارچوب مقررات و ضوابط کلی وزارتین تدوین می کنند. آئین نامه شامل نحوه تشکیل جلسه ها، شیوه رأی گیری، تعیین حد نصاب اعضای حاضر برای تشکیل جلسه، رأی گیری و... است.

ماده ۲- فعالیت های آموزشی

مجموعه ای از فعالیت های اعضای هیأت علمی به منظور آموزش و تربیت دانشجویان و معطوف به حفظ و ارتقای کیفیت آموزش و انتقال مطلوب مفاهیم است. این فعالیت ها عبارتند از:

جدول شماره ۲- ۱- امتیازهای قابل محاسبه از فعالیت های آموزشی
اعضای هیأت علمی آموزشی مؤسسه های تحت نظارت وزارت علوم

بند	موضوع	حداکثر امتیاز در واحد کار یا نیم سال	حداکثر امتیاز در هر موضوع	حداقل امتیاز لازم در هر دوره ارتقا
۱	رعایت نظم و انضباط درسی و شئون آموزشی امتیاز این بند در کمیته ای مرکب از هیأت رئیسه دانشکده مقتضای و مدیر گروه علمی ذی ربط با توجه به مواردی مانند: تخصیص اوقات موظف تدریس در امور آموزشی؛ رعایت تقویم مصوب آموزشی؛	۰/۷	۷	۵